

سبقت‌گاری

اُستادانه

همانند یک اُستاد یاد بگیرید!

خلاصه کتاب تاریخ امامت - جدید - دکتر حسین قاضی خانی

فهرست مطالب

فصل اول: کلیات	۷
ضرورت مطالعه تاریخ امامت	۷
مفاهیم بنیادین:	۷
امامت:	۷
وصایت و وصی:	۸
نص:	۸
شیعه و تشیع:	۸
امامی و امامیه:	۸
رسول خدا و مسئله جانشینی:	۸
۱- تبیین الهی بودن امر جانشینی:	۸
۲- معرفی اهل بیت به عنوان محور هدایت:	۹
۳- تبیین جایگاه یگانه امیرالمومنین:	۹
۴- تعیین مصداق:	۹
۵- نص بر امامت امیرالمومنین:	۹
سقیفه و چرایی روی دادن آن:	۹
فصل دوم: روزگار امامت و حکومت امیرالمومنین علی	۱۰

- شناخت نامه امام علی بن ابی طالب: ۱۰
- امیرالمومنین در عصر خلفی سه گانه ۱۰
- امام و مسئله فدک: ۱۰
- امام و مشکلات حاکمیت: ۱۰
- بیعت با امام علی: ۱۰
- اقدامات اساسی امیرالمومنین در دوران خلافت: ۱۱
- اقدامات اقتصادی: ۱۱
- ۱- اصلاح شیوه تقسیم عطايا: ۱۱
- ۲- توصیه به سبک زندگی قناعت گرانه برای حاکمان: ۱۱
- ۳- صیانت از بیت المال: ۱۱
- ۴- برخورد قاطع با فساد اقتصادی کارگزاران: ۱۱
- اقدامات سیاسی: ۱۲
- ۱- ارزشمندی حکومت در راستای احیای حق و دفع باطل: ۱۲
- ۲- شایسته‌گزینی: ۱۲
- ۳- ترسیم اهمیت نقش مردم در حکومت دینی: ۱۲
- اقدامات فرهنگی-اجتماعی: ۱۲
- ۱- ارائه‌گفتمان عدالت محوری: ۱۲
- ۲- ارتقای سطح معارف جامعه: ۱۳
- ۳- تلاش در راستای زدودن بدعت‌ها: ۱۳
- ۴- دادن جایگاه و مسئولیت به غیر عرب: ۱۳
- نبردهای تحمیل شده بر امام: ۱۳
- ۱- جنگ جمل: ۱۳
- ۲- جنگ صفین: ۱۴
- ۳- جنگ نهروان: ۱۴
- آثار نبردهای تحمیلی: ۱۴
- میراث علمی: ۱۵
- فصل سوم: از صلح امام حسن تا عاشورای امام حسین** ۱۶
- شناخت نامه امام حسن بن علی: ۱۶
- امام حسن در دوران رسول الله: ۱۶
- امام حسن در دوران خلفای سه گانه: ۱۶
- امام حسن در عصر خلافت امیرالمومنین: ۱۶
- نص بر امامت: ۱۶
- امام حسن در روزگار خلافت ۱۷

- بیعت و سازمان دهی امور: ۱۷
- مقابله با معاویه: ۱۷
- جنگ روانی معاویه: ۱۷
- ۱- پراکندن شایعه: ۱۷
- ۲- تلاش برای فریفتن خواص: ۱۷
- ۳- جذب اشراف و سران قبایل: ۱۸
- پیمان صلح: ۱۸
- دلایل پذیرش صلح: ۱۸
- مفاد صلح نامه: ۱۸
- روزگار پس از خلافت: ۱۸
- شناخت نامه امام حسین بن علی: ۱۸
- امام حسین در دوران رسول الله: ۱۹
- امام حسین در دوران خلفای سه گانه: ۱۹
- امام حسین در عصر خلافت امیرالمومنین: ۱۹
- امام حسین در دوران امامت امام حسن: ۱۹
- نص بر امامت: ۱۹
- امام حسین و معاویه: ۱۹
- امام حسین و نهضت عاشورا ۲۰
- بیعت نکردن با یزید اندیشه ای بنیادین: ۲۰
- چرایی بیعت نکردن امام: ۲۰
- اقامت در مکه و دعوت کوفیان: ۲۰
- چرایی انتخاب کوفه: ۲۱
- واقعه کربلا: ۲۱
- هدف امام از نهضت عاشورا: ۲۱
- فصل چهارم: دوران امام سجاد و نهضت علمی امامین صادقین** ۲۲
- شناخت نامه امام علی بن حسین: ۲۲
- نص بر امامت: ۲۲
- امام سجاد و نهضت عاشورا: ۲۲
- ۱- نکوهش رفتارهای روی داده: ۲۲
- ۲- مبارزه با اندیشه های انحرافی حاکمان اموی در تبیین واقعه کربلا: ۲۲
- ۳- معرفی جایگاه اهل بیت: ۲۲
- ۴- تبیین پیروز حقیقی واقعه کربلا: ۲۳
- ۵- زنده نگهدارنده یاد عاشورا: ۲۳

- ۲۳..... حیات اجتماعی - سیاسی امام سجاد:.....
- ۲۳..... جایگاه و میراث علمی امام سجاد:.....
- ۲۴..... شکل گیری پایگاه تشیع در ایران:.....
- ۲۴..... شناخت نامه امام محمد بن علی:.....
- ۲۴..... نص بر امام:.....
- ۲۴..... حیات سیاسی امام باقر.....
- ۲۴..... امام باقر در مواجهه با دستگاه خلافت:.....
- ۲۴..... امام باقر و مواجهه با گروه های شیعی:.....
- ۲۵..... حیات علمی و فرهنگی امام باقر.....
- ۲۵..... جایگاه علمی:.....
- ۲۵..... امام باقر و گروه های علمی و فرهنگی جامعه:.....
- ۲۵..... امام باقر و تبیین آموزه امامت:.....
- ۲۵..... شناخت نامه امام جعفر بن محمد:.....
- ۲۵..... نص بر امامت:.....
- ۲۶..... حیات سیاسی امام صادق.....
- ۲۶..... رویکرد سیاسی:.....
- ۲۶..... رویارویی با دستگاه خلافت اموی:.....
- ۲۶..... چرایی همراهی نکردن امام صادق با داعیان عباسی:.....
- ۲۶..... رویارویی با خلافت عباسی:.....
- ۲۶..... رویارویی با قیام های علویان:.....
- ۲۷..... حیات علمی و فرهنگی امام صادق.....
- ۲۷..... جایگاه علمی امام صادق:.....
- ۲۷..... امام صادق و گروه های علمی و فرهنگ:.....
- ۲۷..... امام صادق و توجه به جلوه های آیینی شیعه:.....
- ۲۸..... فصل پنجم: عصر امام کاظم و امام رضا چالش فرقه ها، شکل گیری نهاد و کالت و مسئله ولایتعهدی.....
- ۲۸..... شناخت نامه امام موسی بن جعفر:.....
- ۲۸..... نص بر امامت:.....
- ۲۸..... حیات سیاسی امام کاظم.....
- ۲۸..... اندیشه سیاسی:.....
- ۲۸..... امام کاظم در رویارویی با دستگاه خلافت عباسی:.....
- ۲۸..... امام کاظم و زندان:.....
- ۲۸..... امام کاظم و قیام علویان:.....
- ۲۹..... حیات علمی و فرهنگی امام کاظم:.....

۲۹	شناخت نامه امام علی بن موسی الرضا:
۲۹	نص بر امامت:
۲۹	امام رضا و چالش فرقه واقفیه:
۲۹	حیات سیاسی امام رضا:
۲۹	اندیشه سیاسی امام رضا:
۳۰	امام رضا و رویارویی با خلفای عباسی:
۳۰	امام رضا و مسئله ولایتعهدی:
۳۰	مسیر سفر:
۳۰	پیشنهاد خلافت و سپس ولایتعهدی:
۳۰	امام رضا و قیام علویان:
۳۱	حیات علمی و فرهنگی امام رضا:
۳۲	فصل ششم: عصر ابناء الرضا، انسجام امامیه در گذر از روزگر حضور به غیبت
۳۲	شناخت نامه امام محمد بن علی:
۳۲	نص بر امامت:
۳۲	حیات سیاسی امام جواد:
۳۲	حیات علمی و فرهنگی امام جواد:
۳۲	امام جواد و نهاد وکالت:
۳۳	شناخت نامه امام علی بن محمد:
۳۳	نص بر امامت:
۳۳	حیات سیاسی امام هادی:
۳۳	حیات علمی و فرهنگی امام هادی:
۳۴	امام هادی و نهاد وکالت:
۳۴	شناخت نامه امام حسن بن علی:
۳۴	نص بر امامت:
۳۵	حیات سیاسی امام عسکری:
۳۵	حیات علمی و فرهنگی امام عسکری:
۳۵	امام حسن عسکری و نهاد وکالت:
۳۶	فصل هفتم: عصر غیبت
۳۶	شناخت نامه امام مهدی:
۳۶	نص بر امامت:
۳۶	منجی و تطبیق آن بر امام مهدی:
۳۶	آماده سازی شیعیان برای ورود به دوران غیبت:
۳۶	امام مهدی در روزگار غیبت صغری:

- دستگاه خلافت در جست و جوی مهدی: ۳۶
- ارتباط با امام مهدی در عصر غیبت: ۳۶
- وکلا(نواب)اربعه: ۳۷
- ۱-عثمان بن سعید عمری: ۳۷
- ۲-محمد بن عثمان: ۳۷
- ۳-حسین بن روح نوبختی: ۳۷
- ۴-علی بن محمد سمري: ۳۷

اُستادانه دات کام - همانند یک اُستاد یاد بگیرید

فصل اول: کلیات

ریشه اندیشه امامت: آموزه های قرآنی جانشینی پیامبران

ضرورت مطالعه تاریخ امامت

موارد این ضرورت:

۱- شناخت فعالیت های امامان یاری گر مومنان در مسیر هدایت است

۲- تاریخ ائمه بخشی از هویت فرهنگی ماست

۳- لازمه الگو گیری از ائمه فهم دقیق سخنان و اقدامات ایشان است

۴- پاسخ گویی به شبهات و زدودن پیرایه ها

وظیفه مهم امامان: هدایت به سوی حق تعالی

یاری گر مومن در مسیر هدایت: ۱- شناخت فعالیت های امامان ۲- چگونگی رویارویی با مخالفان

علت اینکه تاریخ ائمه هویت فرهنگی ما است: ۱- پیوند داشتن تاریخ سیاسی پیشین با تاریخ اسلام ۲- تحت

تاثیر قرار گرفتن شیعیان ایران توسط فعالیت های فرهنگی امامان به عنوان پیشوا

مفاهیم بنیادین:

بنیادی ترین آموزه مکتب اهل بیت و عامل تمایز شیعیان از دیگر مسلمانان: اندیشه امامت

ویژگی های اندیشه امامت: ۱- ریشه در وحی و حدیث نبوی دارد ۲- سرفصل محوری روایات ائمه آموزه ها و

شاخص اصلی شناخت پیروان است

امامت:

معانی لغوی امام: ۱- اقتدا ۲- تقدم ۳- معیار

معنای اصطلاحی امام: پیشوایی

تعاریف ویژه از امامت: ۱- ریاست در امور دین و دنیا در پی جانشینی رسول خدا ۲- ولایت بر مکلفان و لزوم

اطاعت

جنبه های امامت: ۱- عهده داری امور دینی ۲- نظام بخشی به ساختار حکمرانی ۳- اصلاح امور دنیوی ۴-

عزت بخشی به مومنین

نرتبه های امامت: ۱- ریاست عامه یا رهبری ۲- مرجعیت دینی امام ۳- انسان کامل و خالی نبودن زمین از

حجت

وصایت و وصی:

معنای لغوی: ۱- سفارش فراوان ۲- وصل کردن

معنای اصطلاحی: ۱- عهد ۲- جانشینی

نص:

معنای لغوی: ۱- آشکار سازی و نشان دادن کمال و غایت شیء

معنای اصطلاحی: سخنی دلالت ظاهر الفاظ

نکته: نص مستند الهی تعیین امام است

نکته: لازمه عصمت وجود نص بر امام است

اصلی ترین و مهم ترین ملاک برای شناخت امام: نص

انواع نص: ۱- نص بر نام ۲- معرفی با صفات

گونه های نص: ۱- بیانگر نام تمامی امامان ۲- چند امام ۳- یک امام

شیعه و تشیع:

معنای لغوی شیعه: ۱- یاور ۲- پیرو ۳- هوادار ۴- گروه ۵- حزب

معنای اصطلاحی شیعه: گروهی که از فردی پیروی کنند و اسباب تقویت وی یا انتشار اندیشه های او شوند

امامی و امامیه:

نکته: مهم ترین گروه شیعه امامیه است

تشیع: ناظر به شیعه

تعریف امامی مذهب: به کسی گویند که به وجوب امامت و وجود امام در هر زمانی اعتقاد دارد و نص آشکار و

عصمت و کمال را برای هر امامی واجب بداند و تداوم امامت را از خاندان امام حسین بداند

رسول خدا و مسئله جانشینی:

پیش از اسلام قبیله گرایی به عنوان قدرت های هر منطقه در هر مکان جغرافیایی مطرح بود و قدرت مرکزی

وجود نداشت

مراحل انتخاب جانشین توسط پیامبر: ۱- تبیین الهی بودن امر جانشینی ۲- معرفی اهل بیت به عنوان محور

هدایت ۳- تبیین جایگاه یگانه امیرالمومنین ۴- تعیین مصداق ۵- نص بر امامت امیرالمومنین

۱- تبیین الهی بودن امر جانشینی:

نکته: جانشینی رسول خدا در اختیار مردم نیست و تابع فرمان الهی است

۲- معرفی اهل بیت به عنوان محور هدایت:

تنها مزد رسالت پیامبر: محبت به دوی القربی

دو امر گرانبها به جای مانده از پیامبر: ۱- کتاب خدا(قرآن) ۲- اهل بیت

۳- تبیین جایگاه یگانه امیرالمومنین:

نکته: پیوند معنوی پیامبر و حضرت علی نمودی ویژه دارد

موارد اثبات کننده این امر: ۱- حضرت علی اولین ایمان آورنده و اولین کسی بود که با ایشان به نماز ایستاد

۲- پیامبر علی را ذخیره الهی برای دوران پس از خود برای هدایت مردم دانست ۳- خود را از علی و علی را از خود دانست ۴- سپردن پرچم در خیبر به امام علی ۵- برگزیدن امام علی برای اعلان آیات سوره براءت ۶-

نفس پیامبر نامیده شدن امیرالمومنین

نفس پیامبر نامیده شدن امیرالمومنین

۴: تعیین مصداق:

نمونه ای از نص بر جانشینی حضرت علی: ۱- حدیث یوم الدار(یوم الانذار) ۲- حدیث ولایت

در حدیث ولایت در حج الوداع در غدیر خم پیامبر دست علی را گرفت و در خطبه ای او راه جانشین خود

اعلام کرد

۵- نص بر امامت امیرالمومنین:

نکته: امام علی نخستین امام بود و سلسله امامان با ایشان آغاز شد

روایات بیان شده برای بیان جانشینی حضرت علی بعد از پیامبر: ۱- حدیث منزلت ۲- حدیث ولایت

بارز ترین نمونه تاریخی نص بر امامت امیرالمومنین: انتصاب ایشان به جانشینی در پی فرمان الهی در روز

غدیر

الغاب امام علی در میان مردم: ۱- وصی اوصیاء ۲- وارث علم نبی ۳- وصی محمد

سقیفه و چرایی روی دادن آن:

مهم ترین واقعه تاریخی پس از رحلت رسول خدا: سقیفه بنی ساعده

شرح این واقعه: جمعی از انصار خواهان به قدرت رسیدن سعد بن عباده شدند

مهم ترین عامل بی توجهی به سفارش پیامبر(جانشینی علی): ساختار سیاسی جامعه پیش از اسلام حجاز و

قبیله گرای

شیخوخیت: بیانگر مسئله سن

یکی از دلایل بیعت نکردن با حضرت علی: مسئله سن(کم سن بودن ایشان)

فصل دوم: روزگار امامت و حکومت امیرالمومنین علی

شناخت نامه امام علی بن ابی طالب:

نحوه شهادت حضرت علی: ضربت خوردن در شب نوزدهم رمضان توسط یکی از بازماندگان خوارج (ابن ملجم) محل به خاک سپرده شدن حضرت علی: غری (نجف کنونی)

علت پنهان کردن قبر حضرت علی: برای جلوگیری از حرمت شکنی های خوارج و بنی امیه

امیرالمومنین در عصر خلفی سه گانه

به دلیل جانشینی بر حق امیر المومنین وی با ابوبکر بیعت نکرد اما جمعی از مسلمانان نیز با ابوبکر به عنوان خلیفه بیعت کردند

نحوه برخورد حضرت علی با خلفا: بدون درگیری و نزاع و از اجتماع کناره نگرفت بلکه با سیاستی فعال بر اساس شناخت زمانه مسئولیت خود نسبت به جامعه اسلامی را به انجام رساند محور مناسبات حضرت علی با خلفا: نصیحت، راهنمایی و همکاری در کارها نخستین اقدام حضرت علی پس از رحلت پیامبر: جمع آوری قرآن

امام و مسئله فدک:

فدک: دهکده ای حاصل خیز در حجاز در مسیر شمالی مدینه در جنگ خیبر بخشی از فدک به پیامبر واگذار شد و طی نزول آیه ای این بخش به حضرت فاطمه بخشیده شد اما در نهایت حاکم وقت آن را مصادره کرد

امام و مشکلات حاکمیت:

امام پیشنهاد های فرماندهی نبرد های داخلی و فتوحات را نمیپذیرفت اما در مواردی که به صلاح جامعه اسلامی بود خودداری نمیکرد و همچنین مانع استفاده از توانمندی پیروان خود برای اداره امور مسلمین نبود هدف حضرت علی در دوره فاصله گرفتن جلمعه اسامی از هویت دینی: حاکمیت ارزش های الهی یکی از مناسبات فرهنگی امام علی: قضاوت و پاسخ گویی به پرسش ها

بیعت با امام علی:

پس از کشته شدن عثمان اصحاب پیامبر و دیگران در مسجد النبی با حضرت علی بیعت کردند ویژگی های بیعت با حضرت علی:

۱- بیعت پنهانی یا محدود ب عده ای خاص نبود (همگانی بود)

۲- در انجام بیعت اجباری در کار نبود

